

Verslag onlinebijeenkomsten

Dit document bevat verslagen van drie onlinebijeenkomsten op 15 februari 2022, 17 februari 2022 en 18 februari 2022 voor alle inwoners van Ermelo en Putten. Het doel van de onlinebijeenkomsten was kennisuitwisseling. Enerzijds het op de hoogte houden van de lokale en wijde omgeving, en anderzijds inventariseren wat er leeft om dit vervolgens te kunnen meenemen in de vervolgstappen in het proces, danwel het project zelf. Om privacy redenen zijn namen van aanwezigen niet opgenomen.

Aanwezigen

15 februari 2022:

19 huishoudens
1 lokale media

17 februari 2022:

15 huishoudens
1 nationale media
1 Vertegenwoordiger lokale bedrijven

18 februari 2022:

10 huishoudens

Vanuit het project

Gemeente Ermelo/Putten:

Marcella van Wagensveld (Ermelo)
Laurens Klappe (Ermelo)
Guido Wiersum (Putten)

Provincie Gelderland:

Lisette Sipman
Renate Westra

Veluwe-Energie:

Jan van der Vliet

Prowind:

Melissa Berghorst
Hans Kerkvliet
Laura Meijer
Frédérique Wiertsema

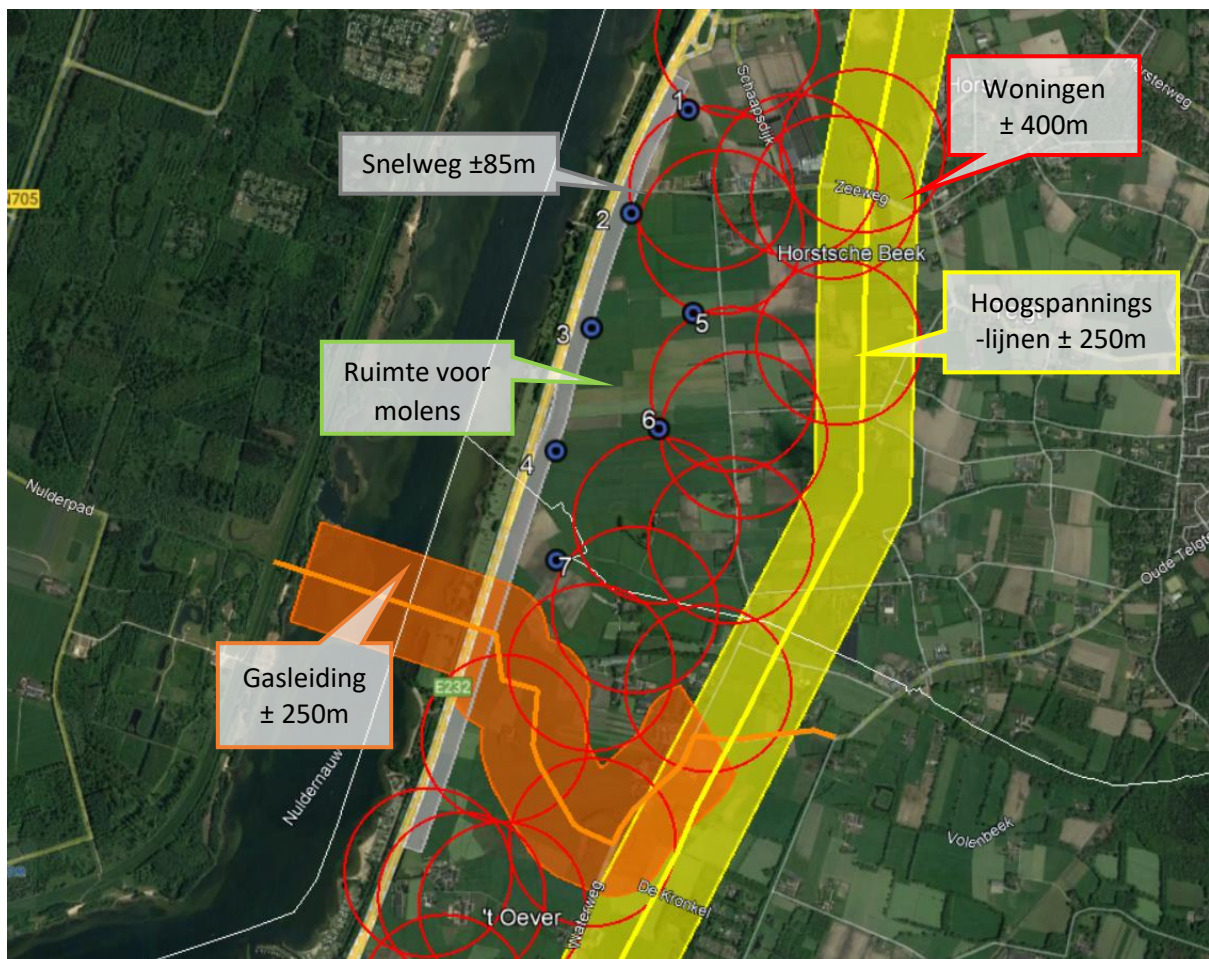
Verslag 15 februari 2022, Onlinebijeenkomst 1

Vragenronde 1

Huishouden:

Waarom is er niet gekozen om de windturbines langs de A28 op te stellen? Waarom worden ze nu zo ver de gemeente in gebouwd?

Frédérique Wiertsema: In dit gebied moet er rekening worden gehouden met een aantal grote restricties. De A28, woningen, buisleidingen, etc. Alle wettelijke- en technische restricties bij elkaar zorgen ervoor dat er niet in één lange lijn langs de A28 windturbines kunnen worden geplaatst. Er is naar verschillende opties gekeken. Om het gebied optimaal te benutten en dus ook sneller aan de vraag naar energieneutraliteit te voldoen zijn deze twee turbines ook verder landinwaarts gepositioneerd. Ik zal een restrictie scan meenemen in het verslag.

Huishouden:

Is dit al definitief of kunnen wij hier nog bezwaar tegen indienen?

Frédérique Wiertsema: Niks is nog definitief. Wij zitten nog voor de vergunningaanvraag. Wij willen met deze informatieavonden ideeën en zorgen vertaald krijgen, zodat wij dit ook kunnen meenemen, vóór de officiële procedures. Mocht het uw wens zijn om bezwaar in te dienen, dan zou dit te zijner tijd kunnen.

Huishouden:

In het overzicht miste ik de haalbaarheidsstudie die is uitgevoerd in 2021. Deze studie is uitgevoerd voor 200 meter hoge windturbines. Alleen worden de molens 250 meter hoog, dus dat betekent dat de effect afstanden aanzienlijk groter worden m.b.t. geluid, externe veiligheid, slagschaduw. Als ik dit beoordeel heb ik de indruk dat hier iets niet helemaal goed is gegaan.

Frédérique Wiertsema: Deze vraag zal terugkomen in het verhaal van mijn collega Hans later in de presentatie. Als uw vraag dan nog niet voldoende beantwoord is, laat het graag weten.

Huishouden:

Ik hoor dat er oog is voor de zorgen van omwonenden, maar dit lijkt al een gelopen race. Hoe serieus nemen jullie dit?

Frédérique Wiertsema: Wij proberen hier op een zo goed mogelijke wijze op in te gaan. Om een persoonlijk voorbeeld te noemen: u heeft in eerdere overleggen aangegeven dat u de cultuur-en landschapswaarde van het gebied erg belangrijk vindt. Wij hebben dit aangekaart bij Pondera (het adviesbureau voor het MER) en dit is vervolgens meegenomen in de NRD (Notitie Reikwijdte en Detailniveau), zodat ze dit jaar uitgebreid in de m.e.r. (milieueffectrapportage) kunnen worden meegenomen. Daarnaast hebben we u beloofd hier verder naar te kijken zodra de resultaten bekend zijn van het MER. Heeft u hierover nu wellicht nog toevoegingen?

Huishouden:

Nee dit is voor nu voldoende.

Huishouden:

Hoe denkt de gemeente Ermelo hierover?

Marcella van Wagenveld: Gemeente Ermelo ziet dat dit initiatief zover ontwikkeld is dat het de officiële overheidsprocedures ingaat. Wij vinden wat bewoners aangeven en vragen zeer belangrijk. Daarom hebben we vorig jaar meegegeven eind 2021/begin 2022 bij de bewoners terug te komen waarin wij aangeven wat de procedures zijn en hoe dat verder gaat verlopen. Juist om bewoners te betrekken en alles wat er leeft bij omwonenden zo goed mogelijk mee te nemen, is deze avond ingezet. Er is nog niks besloten. Naast besluiten moeten er nog onderzoeken worden gedaan. Daarna kan er gezegd worden wat wel en niet past.

Huishouden:

Wat hebben de initiatiefnemers tot nu toe gedaan om te kijken of er ook andere locaties zijn?

Waarom zijn die het niet geworden?

Frédérique Wiertsema: Wij hebben een eerste scan gedaan naar andere locaties in Ermelo zelf. Hieruit is technisch maar één mogelijk gebied gekomen, alleen ligt die midden in de Veluwe. Dit is een Natura2000 gebied, een beschermd gebied en daardoor geen optie. Er is daarom geen betere locatie binnen de gemeente Ermelo. Voor het MER zal nog wel een vergelijk worden gemaakt met andere gebieden.

Huishouden:

Ik zie dat er 7 molens komen, waarvan twee dicht bij de bebouwing. Ik denk dat als je meer richting Putten gaat dat minder mensen er last van hebben. De bebouwing is daar ook minder.

Frédérique Wiertsema: De ruimte richting Putten lijkt vrij veel, maar is technisch zeer schaars. Er past daardoor niet nog een turbine. Als je verder richting Putten kijkt zit je met de grondeigenaar

Natuurmonumenten en een groot weidevogelgebied. Binnen deze gebieden zijn wel wat mogelijkheden, maar niet zoals in Horst en Telgt. Zie ook de technische scan op de eerste pagina. Ten westen van de A28 is er de ruimte ook niet. Daar zijn veel restricties en er vindt ook veel recreatie plaats. De Veluwe randmeren zijn net als de Veluwe Natura2000 gebieden, waardoor dat ook geen optie is.

Binnen het m.e.r. (Milieueffectrapportage) komt een alternatieven-overweging, waarbij er binnen een project gebied naar alternatieven moet worden gekeken en naar andere plangebieden. Dit wordt te zijner tijd openbaar gemaakt en kunt u dit ook zelf nalezen.

Huishouden:

Een opmerking: Er waren wel alternatieve gebieden. Die waren bij Oldebroek en Nunspeet in het kader van de RES (Regionale EnergieStrategie) van deze regio. Alle gemeenten hebben een stap achteruit gezet en Ermelo is vooraan blijven staan.

Frédérique Wiertsema: Is dat niet iets om trots op te zijn? Wij horen wat u zegt en dank voor de opmerking. Zoals vermeld zullen alternatieve locaties ook worden meegenomen in de onderzoeken ter onderbouwing dat Horst en Telgt nodig is.

Vragenronde 2

Huishouden:

Een opmerking over het criterium op de slagschaduw. Dat is nu gebaseerd op het activiteitenbesluit, dat is correct. Maar wat een incorrecte interpretatie is dat als de 5 uur en 40 minuten volbracht zijn dat dan pas de stilstand voorziening in werking dient te treden. Als je hem juist interpreteert dan dient hij in werking te treden op elk moment dat er slagschaduw kan zijn in dat geval. Dat is nogal een verschil.

Hans Kerkvliet: De Raad van State heeft in meerdere uitspraken gesteld dat zij de interpretatie van 5 uur en 40 minuten per jaar acceptabel vinden. Op dit moment kan niet verwezen worden naar deze norm omdat het Rijk eerst een MER moet doen. In de tussentijd kan het bevoegd gezag lokale normen vaststellen.

Huishouden:

In uw betoog gaf u aan dat er wat regels en kaders zijn van de Raad van State. Vervolgens worden die kort samengevat/geïnterpreteerd dat als het lokaal inpasbaar is dan wordt het allemaal keurig geregeld. Ik vind dit vrij eenvoudige vertaling van de praktijk, alsof er geen regels meer zijn buiten de moeilijke, ingewikkelde en multi-interpretabele zin. Of begrijp ik dit verkeerd?

Hans Kerkvliet: Mogelijk heb ik het niet helder toegelicht, de normen zullen worden vastgesteld door het bevoegd gezag. Daar hebben wij als Prowind geen invloed op. De vraag is bij de provincie gelegd het bevoegd gezag te blijven en zij zullen de normen vaststellen en bepalen waar wij aan moeten voldoen. *Aanvullend antwoord: Voor die normen dienen onderzoeken en onderbouwingen voor ontwikkeld worden. In Nederland zijn er al meerdere bevoegd gezagen die hiervoor gekozen én uitgevoerd hebben.*

Huishouden:

Ik heb recent ook gelezen in diverse media over een ander plan van de gemeente Ermelo. Dat plan heeft betrekking op het gebied Horst. Leisurelands wil daar wat voorzieningen creëren.

Wordt er met dit project rekening gehouden met het project in Horst, wat al verder is in de planvorming? En dan zowel in het plan horst met dit windpark als andersom.

Laurens Klappe: Het college heeft ook kennisgenomen van het initiatief van Prowind. Hier zijn ook gesprekken over geweest. Op zichzelf staan wij positief tegenover het initiatief. Tegelijkertijd hebben wij ook aangegeven dat de windmolens komen in een bestaand gebied, waar allerlei beperkingen aanwezig zullen zijn. Dit geldt ook voor een al goedgekeurd bestemmingsplan. Ondanks dat nog niet alles gerealiseerd is wat er beoogd is, is er wel sprake van een goedgekeurd bestemmingsplan en dat is wat betreft het college het uitgangspunt. Dit betekent dat er gewerkt gaat worden aan de komst van een hotel en ook andere ontwikkelingen langs het randmeer. Dat is het uitgangspunt waar ook het windpark rekening mee moet houden.

Huishouden:

Stel dat dit allemaal doorgaat, zijn er nog plannen voorzien om de direct omwonenden straks op een zeer goedkope manier van deze nieuwe energievoorziening te laten profiteren?

Frédérique Wiertsema: Dat is een manier van compensatie, maar dat is doorgaans niet dé manier van compensatie die wij hanteren. Dit doen wij vaak niet omdat er ongetwijfeld al mensen zijn die zonnepanelen op dak hebben, en mogelijk al 0 euro op de energierekening hebben waardoor het voor die mensen niet veel zin heeft om bijvoorbeeld een nog goedkopere elektriciteitsprijs aan te bieden. Wij kiezen eigenlijk altijd voor directe compensatie van directe huishoudens zodat men zelf kan kiezen wat men wil doen met de compensatie. Daar is ook al tot op zekere hoogte met de directe huishoudens over gesproken, maar deze gesprekken zijn nog lang niet klaar. Er is afgesproken met de eigenaren van de woningen om dit na dat de resultaten van de m.e.r. bekend zijn verder voort te zetten zodat ze alle informatie hebben verder te praten.

Huishouden:

Wordt door Prowind iedereen (direct, indirect of op welke wijze dan ook potentieel geraakt wordt) schriftelijk aangeschreven dat deze procedure en dit project nu in gang gezet is en dat iedereen zich ergens kan wenden voor informatie, vragen en opmerkingen? Ik zou dit op prijs kunnen stellen als Prowind samen met de gemeente zich hiervoor inspant.

Frédérique Wiertsema: Wij hebben de huishoudens binnen 1250 meter schriftelijk aangeschreven voor deze bijeenkomst. Als u dit niet heeft ontvangen woont u in ieder geval hierbuiten. Om het wel zo breed mogelijk te ventileren hebben we met opzet overige kanalen gebruikt zoals social media, kranten en posters in winkels/sporthallen/etc. *Aanvullend antwoord: Als hier nog andere ideeën voor zijn om lokaal te verspreiden dan zijn alle suggesties welkom.*

Marcella van Wagenveld: Huishouden, graag uw email-adres achterlaten, dan nemen we uw opmerking mee en dan benaderen we u de volgende keer.

Huishouden:

Net werd er gezegd dat de slagschaduw kan rijken tot 2000 m, dat is verder dan die 1250 meter.

Frédérique Wiertsema: Daar heeft u zeker gelijk in. Dat is de theoretische afstand. Op moment dat een aantal huizen achter elkaar staan met de eerste woning bijvoorbeeld op 600 meter (ten opzichte van de windturbine), dan zul je zien dat de eerste woning al een groot deel van de slagschaduw eruit filtert voor de woningen die daarachter staan. Als dit verder wordt getrokken op 2000m dan zul je in de praktijk daar helemaal geen slagschaduw waarnemen, wellicht enkele seconden en/of zal de sterkte van de schaduw veel minder zijn.

Huishouden:

Reactie op vorige huishouden: wij zijn een van de direct omwonenden en wij zijn al in gesprek over de compensatie. Hiervoor moeten wij wel veel voor laten. We hebben het nog niet gehad over de waarde van onze woningen die achteruit gaat.

Huishouden:

Mijn vraag gaat over slagschaduw. Er wordt net gezegd dat als er mensen zijn die op de tweede rij wonen, mazzel hebben omdat zij dan niet de maximale tijd van 5 uur en 40 minuten per jaar slagschaduw op een woning krijgen.

Frédérique Wiertsema: Dit kan kloppen. Het verschilt per individuele situatie. Als de MER resultaten bekend zijn, kunnen wij dit inzichtelijk maken voor u.

Huishouden:

Ik ben benieuwd of in de tabel van decibellen, waarin de decibellen van de windturbine vergelijkt met andere vormen van geluid, opgenomen kan worden wat het geluid is van de snelweg?

Hans Kerkvliet: Voor de specifieke situatie kunnen we er nu nog geen antwoord op geven, omdat de resultaten van de m.e.r. nog niet bekend zijn. Wij komen hier op terug. Wel houden we natuurlijk rekening met cumulatie en zullen dit inzichtelijk maken na de m.e.r. *Aanvullend antwoord: een gemiddelde rijksweg kan al snel tot 70 dB geluid maken. De norm voor rijkswegen in Nederland betreft maximaal 65 dB op de gevel van een woning, dat is een stuk hoger dan de norm voor windturbines (47 dB Lden, waarbij Lden een 24-uurs gemiddelde is met een ingebouwde buffer. Dit betekent dat de daadwerkelijke dB's lager zijn dan 47).*

Huishouden:

Wordt het geluid van de windturbine opgeteld bij het geluid van de snelweg?

Hans Kerkvliet: Geluid optellen is zeer ingewikkeld. Decibellen zijn logaritmisch en er zijn bepaalde rekenregels voor. Op dit moment kan ik hier niet direct antwoord op geven. Dit is complexe materie en het moet nog verder worden onderzocht in de m.e.r. Door de logaritmische aard van geluid is het niet zo dat als je 40 decibel plus 40 decibel doet dat het 80 decibel wordt. De optelsom zal dan meer in de richting zijn van 43 decibel.

Huishouden:

Ik ben benieuwd of er voor de bouw van de windmolens het nodig is dat er bomen gekapt worden.

Frédérique Wiertsema: Hier kunnen we ook nog geen uitsluitsel over geven. De tekeningen zijn er namelijk nog niet. Wij hebben vaak te maken met een herplantingsplicht, en weten ook dat als er een volwassen boom moet worden omgekapt dat er niet zomaar snel iets voor terug is. Deze bomen moeten natuurlijk nog groeien. Wij zullen ook ten alle tijden kijken welke wegen wij kunnen gebruiken voor de toevoer van materialen om het kappen zoveel mogelijk te voorkomen, maar ook om zo weinig mogelijk overlast te veroorzaken voor de mensen die er wonen. Onderwerpen zoals groen en toevoerwegen willen wij te zijner tijd met de lokale omgeving bespreken.

Huishouden:

Kun je in het algemeen meer toelichting geven over mogelijke situaties waarin dat gebeurt?

Frédérique Wiertsema: Bij het vervoer van een blad van een windmolen van 85 meter lang, moeten er ruime bochten worden genomen. Het is een vrij open gebied, maar mogelijk niet op alle plekken. Het zou kunnen zijn dat er extra verruimde bochtstralen moeten worden aangelegd, zodat het vervoer daaroverheen kunnen rijden. Mocht daar bossage staan, dan zullen wij kijken of we kunnen voorkomen dat we daar iets moeten kappen/weghalen. Als dat niet kan dan zou dat een praktisch voorbeeld kunnen zijn waarmee we iets moeten doen. Er moet wel altijd rekening worden gehouden met dieren zoals vogels of vleermuizen, die moeten ongestoord blijven.

Huishouden:

Zijn de toegangswegen al in kaart gebracht?

Frédérique Wiertsema: Nee, dit is nog niet in kaart gebracht. De reden hierachter is dat dit technische zaken zijn waar wij nu nog geen inzicht in hebben. Tijdens een project pakken wij eerst de 'grote' onderwerpen aan zoals geluid en slagschaduw, ecologie, betrekken van omwonenden en economie zoals bijvoorbeeld waardedaling van woningen. Later in het proces gaan wij kijken naar deze gedetailleerde onderwerpen met de omgeving.

Huishouden:

Voor het verhaal van Hans: Het geluid telt wel op en de manier waarop je dit moet doen is inderdaad ingewikkeld. Wat Hans over het optellen van geluid zegt klopt. Wat belangrijk is, is dat het niet uitdempt, het telt op.

Mij is ter ore gekomen dat als je wilt deelnemen aan de compensatieregeling dat je een verklaring moet tekenen waarmee je je rechten opheeft. Zogenaemde mond-doodverklaring.

Frédérique Wiertsema: Mocht u het u ooit verteld zijn dat uw rechten worden ontnomen met wat voor soort contract dan ook, dan wil ik u als eerst graag vertellen dat dit niet waar is. Het Nederlands recht staat hoger dan ieder contract. *1:22 Aanvullend antwoord: dit is een onderwerp waar we, zoals eerder benoemd, sowieso nog met de lokale huishoudens verder over moeten spreken (na de resultaten van de m.e.r.). Als dit een zorg is dan nemen we die mee in de gesprekken en kijken naar een goede uitkomst voor de huishoudens.*

Huishouden:

Wat ik kwalijk vind is dat wij tussen de windmolens zitten en geen geld krijgen en de landeigenaren wonen er niet tussen en die krijgen veel geld.

Frédérique Wiertsema: Wij hebben hier samen al eens een gesprek over gevoerd. Ik herken uw kijk op deze situatie en we moeten nog meer gesprekken voeren over uw en andere situaties.

Huishouden:

Wij vallen Prowind aan en ik denk dat dit niet helemaal terecht is, omdat zij de uitvoerende partij zijn. Eigenlijk moeten wij bij de gemeente en de Provincie zijn en die hebben tot nu toe zich totaal niet laten zien.

Wat ik wel kwalijk vind is dat ik nu voor het eerst hoor dat er een club (je) is van mensen die meedenken. Ik denk dat de kritische mensen niet in dat clubje zitten. Dat wat het vorige huishouden zegt klopt inderdaad. Ik vind dat wel echt heel slecht.

Ik wil nog ingaan op het verhaal van het vorige huishouden. Er is inderdaad gevraagd of wij een intentieverklaring willen tekenen. Dat is door Prowind, op ons verzoek, uitgesteld. Als je een intentieverklaring tekent heb je niet misschien iets officieels getekend, maar dan heb je in mijn

optiek geen recht van spreken als je bezwaar in wilt dienen. Als je dat toch doet dan heb je met een intentieverklaring in je achterzak niet zo heel veel bodem om dat bezwaar gegrond te krijgen.

We stappen op een rijdende trein en ik denk dat het echt een mega sneltrein is op dit moment. We hobbelen er alleen maar achteraan en dat is niet oké. Het voelt gewoon niet goed.

Frédérique Wiertsema: Wij willen u allereerst danken voor uw openheid.

Laurens Klappe: Dat de gemeente zich niet laat horen is denk ik niet helemaal waar. Wij zitten hier niet voor niks ook als gemeente bij. We zitten nog wel vooraan in het traject. Daarom zijn wij ook aangesloten als gemeente, omdat wij graag horen wat onze inwoners ervan vinden en wat voor zienswijzen ze hierin hebben. Tegelijkertijd hebben wij wel met elkaar afgesproken in de gemeente dat we energie-en klimaatneutraal willen zijn en we hebben de verantwoordelijkheid naar de landelijke opgave binnen de RES en de klimaatdoelen. Dat zijn gegevens waarmee wij aan de slag zijn. De eerste vraag is of en onder welke voorwaarden het windpark er kan komen. Als het antwoordt daar ja op zal zijn dan moeten we uitwerken wat het concreet voor omwonenden en inwoners van Ermelo betekent. Dat hele traject moet nog wel gelopen worden. Naast dat wij nu in een vroeg stadium met iedereen in gesprek willen komen om in het voortraject al te horen hoe de inwoners erin staan en waar al zo veel mogelijk rekening mee kan worden gehouden. Daarna moet nog de formele procedure plaatsvinden. Het is dan niet prettig om elkaar met juridische procedures te moeten bestoken. Maar het is in Nederland wel zo ingericht dat als mensen gereede bezwaren hebben tegen een onderwerp, dan staan daar procedures voor open. Het gehele onderwerp komt nog bij de gemeenteraad als de provincie aan de orde. Ook daar zijn mogelijkheden om uw gelijk te laten horen. Dat is geen garantie op succes, maar u wordt wel gehoord.

Huishouden:

Het punt is wel dat wij al twee jaar met Prowind praten en de gemeente nog niet gezien hebben. Dat vind ik een kwalijke zaak. De gemeente heeft ambitie om energieneutraal te zijn en daar lijken wij nu de dupe van te zijn. Er wordt van alles gezegd, maar je hoort nooit meer wat. Waar kan ik nog terecht en wanneer word je nog serieus genomen?

Laurens Klappe: Het lastige is dat het jarenlang lopende trajecten zijn. Dat geldt voor allerlei procedures die wij binnen de gemeente hebben. Mensen raken daardoor soms wel het spoor bijster van wanneer wat aan de orde is en wie daar wanneer over heeft besloten. Daarom komen wij ook graag als college regelmatig in gesprek met de verschillende buurten. Ook in Horst en Telgt zijn wij als college geweest om met inwoners in gesprek te gaan. Ik realiseer mij dat dit voor iedereen niet altijd een voldoende antwoord is en ook niet iedereen daarbij aanwezig kan zijn, maar we doen wel ons best om mensen zoveel mogelijk hierin mee te nemen. Voor dit traject komt nog een uitgebreide inspraak procedure.

Vragenronde 3

Huishouden:

Wat betekent dit voor de invloed van de raad van Ermelo op dit project. Ik maak hieruit op dat de besluitvorming plaats vindt bij de provincie en dat de raad eigenlijk als een soort deelnemer een zienswijze mag indienen.

Marcella van Wagenveld: Dit is afhankelijk van hoe de gemeente het gaat oppakken. Als gemeente Ermelo zijn wij aan het voorbereiden om ook de gemeenteraad zo goed mogelijk mee te nemen in alle stappen die nu gezet gaan worden. Dat betekent dat vorige week woensdag een themacommissie windpark Horst en Telgt is opgericht waarin een afvaardiging van de raad is gekozen en die meegenomen wordt tijdens het proces. Dat betekent dat wij elke keer de stappen

die wij zetten bij hen tegen het licht zullen houden en kijken wat we mee kunnen nemen. Formeel betekent het dat de gemeenteraad zienswijzen kan indienen en ook gehoord dient te worden.

Huishouden:

Ja wel gehoord worden, maar voor de besluitvorming buitenspel gezet dus.

Huishouden:

Jullie geven net kenbaar weer dat we goed moeten weten waar wij terecht moeten, maar jullie weten het zelf niet eens want de gemeente heeft hier niks te zeggen.

Marcella van Wagenveld: We moeten eerst afwachten wat de provincie doet. Of zij het bevoegd gezag gaan uitvoeren, want op het moment dat zij het niet gaan uitvoeren dan is er een andere vraag. Wij willen als gemeente samenwerken, dus ook zitting nemen in de stuurgroep vanuit de projectstructuur en ook in de werkgroep aanwezig zijn. Op die manier hebben we een samenwerking met de provincie en met gemeente Putten waarin alle partijen zo goed mogelijk gehoord worden en meegenomen worden. Dit betekent niet dat alles meegenomen kan worden. We proberen zo goed mogelijk te luisteren naar bewoners en ook hen zo goed mogelijk te informeren. Vandaar dat wij nu ook bij u aangeven welke stappen er nu gezet gaan worden.
Aanvullend antwoord: door deze samenwerking kunnen we ook de expertise per partij optimaal benutten. Gemeenten zullen zorgen voor lokale betrokkenheid en kennis, provincie de procedurele kennis.

Huishouden:

Ik kan het mij voorstellen dat als het wordt overwogen om het bevoegd gezag te gaan wijzigen dat een aantal zaken, die al reeds zijn uitgevoerd, opnieuw beoordeeld zullen moeten worden. Omdat het bevoegd gezag wellicht op onderdelen een ander proces voorstelt of een andere procedure wil doorlopen. In de presentatie stond dat jullie in maart hopen te starten en dat de m.e.r. een groot deel van 2022 zal beslaan. Als die nu onder het gezag van de provincie uitgevoerd zou gaan worden, dan kan ik mij voorstellen dat de provincie zich ook terecht voorbehoud om even te onderzoeken wat er allemaal tot op heden is gebeurd: Wat is de positie van Prowind? Wat heeft Ermelo gedaan? Wat heeft Putten gedaan? Etc. We moeten er dus rekening mee houden dat als de provincie de rol op zich neemt dat het vervolg van dat proces en ook onderdelen fors anders kunnen gaan uitzien. Hoe ziet u dat?

Marcella van Wagenveld: Het bevoegd gezag ligt al bij de provincie. Er zal dus het een en ander geregeld moeten worden als de gemeente het overneemt. Daarnaast zit je dan ook nog met twee procedures, één in Putten en één in Ermelo. Dan zou daar een coördinatierегeling voor moeten worden opgesteld, als het bevoegd gezag wordt overgeheveld naar Ermelo. In principe zou er veel meer geregeld moeten worden op het moment dat gemeente Ermelo het bevoegd gezag overneemt, want het ligt nu bij de Provincie.

Het klopt wel dat de provincie eerst gaat kijken wat er allemaal speelt, hoe de participatie eruit ziet, wie Prowind is en wat er tot op heden is gedaan. Of dat nu provincie is of gemeente, ook bij de gemeente moeten die zaken nog verder worden bekeken en verder worden geleid.

Huishouden:

Kan dat ook met terugwerkende kracht impact hebben op zaken die Prowind tot op heden is overeengekomen met de bewoners waar het eerder deze avond over gehad hebben?

Frédérique Wiertsema: Wij hebben nog geen officiële afspraken of contracten liggen met de omwonenden.

Huishouden:

Wat is de waarde van het onderzoek van de effecten op de beschermde diersoorten als in het geval van de wespendif de molen een tijdje stil wordt gezet?

Marcella van Wagensveld: Wat ik begrepen heb is het effect heel groot. Daarom zijn dit soort onderzoeken ook heel belangrijk om te kijken wat het effect is voor het milieu, waarbij er wordt gekeken wat voor kaders daarbij komen en ook dat Prowind kan zien wat voor effect het heeft op het initiatief. Vervolgens kunnen zij kijken of er een aanpassing moet worden gedaan of dat zij iets moeten laten varen.

Frédérique Wiertsema: Verder hebben we op dit moment daar nog geen antwoorden op. Wij wachten ook op de resultaten van het onderzoeken. Op het moment dat die bekend zijn dan moeten wij onderzoeken hoe wij daar mee omgaan.

Huishouden:

Het ging net over Tennet, dat zij voorrang geven aan initiatieven. Prowind heeft ons gemeld dat Liander het al helemaal voor elkaar heeft. Dit voelt tegenstrijdig.

Frédérique Wiertsema: Ik kan mij dit niet herinneren, als wij dit wel hebben gezegd dan kan ik u bij deze melden dat dit helaas niet het geval is. We zijn wel in gesprek met Tennet en Liander.

Marcella van Wagensveld: Wat ik weet is dat er gesprekken zijn met Liander. Liander is ook een van de partijen die bijvoorbeeld bij de werkgroep van de RES en de stuurgroep aansluit. Zij weten dus ook welke projecten er spelen. Liander en Tennet moeten ook nog samenwerken. Liander wacht op het rapport van Tennet over de netcongestie, die in april wordt verwacht.

Huishouden:

Er werd net gesproken over een werkgroep die vanuit de gemeente ingericht is (themacommissie), daar zitten geen bewoners in.

Marcella van Wagensveld: De themacommissie dat zijn raadsleden, ook bewoners van de gemeente Ermelo. Het is een gekozen afvaardiging van de raad om tijdens dit traject, met hele korte lijnen, steeds te kunnen afstemmen en ophalen. De werkwijze naar de provincie moet nog verder worden afgestemd.

Wij willen ook heel graag een participatietraject opstarten, maar daarbij zijn wij ook afhankelijk van de provincie. Wij overwegen te gaan werken met een klankbordgroep vanuit de inwoners. Dat moet allemaal nog worden opgezet.

Inwoners van Ermelo en Putten die in een dergelijke groep willen deelnemen kunnen zich bij Marcella van Wagensveld melden. Als duidelijk is hoe de participatie exact wordt vormgegeven kunnen we er meer over vertellen.

Huishouden:

Er werd net verteld dat Buurtvereniging Horst en Telgt een rol heeft gehad in het initiatief, hebben zij nu nog een rol en wat is die?

Frédérique Wiertsema: Daar is het voor ons allemaal mee begonnen. De buurtvereniging kreeg op een gegeven moment door dat dit gebied werd aangemerkt voor grootschalige duurzame opwek. Dat zagen zij niet zitten en daarom hebben zij de werkgroep duurzame-energie opgericht. Vanuit die werkgroep hebben ze gekeken hoe zij zoveel mogelijk de regie in handen konden houden voor het gebied. Een van de dingen waar zij naar hebben gekeken is welke ontwikkelaar het best bij het

gebied past. In ieder geval moest het een sociaal en een duidelijk plan zijn. Op die manier zijn wij in beeld gekomen.

Tot op heden hebben wij veel contact met ze gehad. Maandelijks, maar soms ook vaker. Deze afspraken gaan voornamelijk over hoe de lokale omgeving betrokken kan worden. Om een voorbeeld te noemen: alle uitnodigingen/brieven die wij versturen gaan eerst naar de buurtvereniging, waarop zij commentaar kunnen geven.

Het betekent dus dat zij controleren hoe wij (Prowind) de omgeving betrekken. Of dat bij iedereen past is natuurlijk een tweede, maar wel een begin. Wij vinden het ieder geval wel fijn om zaken bij drie mensen uit de lokale omgeving tegen het licht te houden.

Huishouden:

Ik wil daarop aanvullen dat de werkgroep die vanuit de buurtvereniging is opgericht alleen bestaat uit landeigenaren. Het grootste deel van de leden is aangehaakt op het moment dat de overeenkomsten al waren getekend.

Frédérique Wiertsema: Eén van de mensen is een landeigenaar, de anderen zijn omwonenden. Verder hebben wij geen kijk op de buurtvereniging intern.

Marcella van Wagenveld: Dit geeft ook aan dat het mooi zou zijn dat er een klankbordgroep komt met verschillende bewoners uit de omgeving.

Huishouden:

Ik zou graag proactief geïnformeerd worden over belangrijke mijlpalen. Er worden veel rapporten opgesteld door diverse instanties. Het is als eenvoudige burger soms best lastig om te achterhalen waar je het kan vinden. Is er al een centrale plek waar deze informatie verzameld wordt? Een website bijvoorbeeld. En ook graag een bericht(je) als er iets nieuws is.

Marcella van Wagenveld: Dat is inderdaad ook een van de punten waar wij als gemeente met de provincie over hebben gehad hoe wij dit het beste kunnen gaan vormgeven. Het mooiste zou zijn als op één locatie alle stukken staan. Ook bij de gemeente Ermelo zijn wij nu bezig om alle stukken op de gemeente site te vermelden. Hier zijn wij nog mee bezig.

Frédérique Wiertsema:

Een tijd terug is ook een project website opgesteld: <https://windparkhorstentelgt.nl>. Wellicht zouden we hier ook inhoudelijke informatie en in ieder geval dingen die wij ook vandaag hebben besproken op kunnen plaatsen.

17 februari 2022, Onlinebijeenkomst 2

Vragenronde 1:

Huishouden:

Wie gaat de m.e.r onderzoeken/opstellen? Is dat een onafhankelijk bureau?

Frédérique Wiertsema: Pondera is het bureau dat we hebben ingeschakeld voor het MER en het vergunningstraject. Dit bureau heeft geen belang bij dit gebied.

Vragenronde 2

Journalist:

Waar slaat deze dB op? Is dit onder de windcabine of is dit op een afstand van 200, 500m o.i.d.?

Hans Kerkvliet: De 47 Lden norm geldt voor de gevel van een woning. *Aanvullend antwoord: als vistregel hanteren we voor de eerste scans 400 meter als minimale afstand.*

Journalist: (chat)

De wind komt vaak vanuit het westen. Precies waar de windcabines worden neergezet voordat de wind doorwaait richting de woningen. Vaak staat er wind vanaf het meer. Wat voor extra effect heeft dit op het geluid? Is het 'dragen' van dit geluid dan niet veel groter?

Hans Kerkvliet: Het klopt inderdaad dat als de wind uit een bepaalde richting komt dat het geluid iets verder kan reiken. Dit effect wordt ook meegenomen in de berekeningen die het adviesbureau gaat doen, en de wettelijke normen waar we aan moeten voldoen. Deze onderzoeken moeten nog worden gedaan, dus wat voor effect het precies heeft is op dit moment nog niet bekend.

Journalist:

Jullie gaven aan dat je kan zien hoeveel geluid/slagschaduw er is per huis is. Kunnen jullie dit proactief naar iedereen sturen in de omgeving? Zodat iedereen precies weet hoeveel decibellen geluid er plaats vindt op een dag en hoeveel slagschaduw je ondervindt op een dag. En dit is ook per adres bekend?

Hans Kerkvliet: Ja de resultaten van de MER (Milieu effectrapport) worden openbaar, dus die zullen inderdaad worden gecommuniceerd. Ja, per adres wordt er bekend hoeveel slagschaduw en geluid zij kunnen verwachten op basis van modelberekeningen.

Vragenronde 3:

Huishouden: (chat)

In het onderzoek van het RIVM staat ook dat ze niet genoeg bewijs hebben wat het met de gezondheid doet. Het kan dat het komt omdat er niet genoeg onderzocht is. Ze zijn nu bezig met vervolgonderzoeken en die uitkomst komt in de loop van 2022. Dus het is nog niet zeker wat het doet met de gezondheid. Zijn genoeg artsen die met andere uitspraken komen.

Hans Kerkvliet: Het klopt inderdaad dat het RIVM momenteel onderzoek doet naar de gezondheidseffecten. Zoals net ook al is verteld over de uitspraak van Delfzijl, ook voor gezondheid geldt dat de onderbouwing een m.e.r. moet ondergaan op basis van actueel wetenschappelijk

onderzoek. Deze resultaten van deze onderzoeken worden in de komende tijd bekend gemaakt en we zullen deze dus ook meenemen in onze onderzoeken.

Journalist:

Zeearend dood na aanvaring met windmolenwiek

Zeevolde • Vrijdag 4 februari 2022 | 1:46 • 2 min. leestijd

Een zeearend heeft de dood gevonden door een draaiende wijk van een windmolen in Zeevolde. Het incident deed zich maandag voor, maar is pas donderdag door de **Werkgroep Zeearend** bekendgemaakt.

De zeearend was voorzien van een zender en kon zo gevolgd worden. De vogel had de nacht doorgebracht in een boom aan de rand van de Oostvaardersplassen in Almere. In de vroege ochtend is de zeearend waarschijnlijk gaan vissen in de Grote Plas van de Oostvaardersplassen. Daarna vloog het dier oostwaarts en kwam het in het windmolenpark langs de Roerdomptocht terecht. Daar vond de aanvaring plaats.

Marcella van Wagenveld: Het is inderdaad iets wat voorkomt. Met de mitigerende maatregelen, die nu onderzocht worden, wordt gekeken hoe dit kan worden voorkomen. Het is natuurlijk hartstikke zonde als een zeearend of wespendif door een windmolen komt te overlijden. Ik denk dat het goed is om tijdens de volgende bijeenkomst in april de provincie te vragen om aan te geven wat de stand van zaken over het onderzoek is.

Vertegenwoordiger bedrijvenkring:

Ik ben adviseur van een bedrijvenkring daar waar het gaat om het zoeken naar een nieuwe werklocatie. De bedrijvenkring heeft een zeer grote voorkeur voor de locatie aan de A28. Ik zou graag met Prowind in contact willen komen/blijven om het initiatief dat wij daar willen ontplooiën (een Eco-bedrijven park) te versterken.

Frédérique Wiertsema: Vanuit ons lijkt dit zeker een goed idee. Via Marcella van Wagenveld kunnen wij contactgegevens uitwisselen, zodat wij een datum kunnen prikken.

Huishouden:

Het gaat over de windmolens in het buitengebied, meneer Van Diest gaat daar bezig als adviseur van de bedrijvenkring en in dezelfde hoek komen woningen. Al de initiatieven die de gemeente heeft in het buitengebied van Horst, heeft dat nog invloed op de plaatsing van deze windmolens? Of kan dat daar invloed op hebben?

Laurens Klappe: Er wordt terecht geconstateerd dat er een vrij grote druk wordt uitgeoefend op het westelijke gebied van gemeente Ermelo. Dit is op zich niet heel vreemd. Wij liggen aan de rand van de randstad en tegelijkertijd hebben we ook veel natuur, waar niet zo heel veel kan. Als er ontwikkelingen plaats moeten vinden dan wordt er al heel snel naar het westelijk buitengebied van Ermelo gekeken. Dit maakt tegelijkertijd dat we de ontwikkelingen die we nu al een beetje voorzien, zoveel mogelijk op elkaar af proberen te stemmen om alles ook zo netjes mogelijk te regelen als dit

doorgaat. Afhankelijk van wat er ligt, proberen wij als gemeente alles zo goed mogelijk in elkaar te passen en ook rekening te houden met de belangen van de bewoners. Voor een windmolenpark met een hele grote invloed op de omgeving is het van belang om de nodige onderzoeken goed te doen en daarmee in beeld te brengen hoe het windpark het beste kan worden ingepast.

Journalist:

Als je de gemeenteraadsverkiezingenprogramma's leest van de politieke partijen, dan zegt eigenlijk iedereen: we kunnen nog maar een kant op en dat is bouwen richting het westen, richting Horst. We hebben zonnepanelen in het land liggen, we hebben straks windmolens staan. Waar stopt het? Als er straks ook nog woningen worden bijgebouwd, wordt het straks dan echt helemaal volgebouwd? Zijn wij niet het afvoerputje geworden van Ermelo?

Laurens Klappe: Het is feitelijk zo dat aan de noordkant Harderwijk zit, aan de zuidkant hebben we een stuk heide en Putten. Aan oostkant ligt de Veluwe natuur, Natura2000. Als wij iets zouden willen dan zijn dat eigenlijk onmogelijkheden, dus dan kijkt iedereen automatisch naar het westen. We hebben wel recentelijk een omgevingsvisie en buurtplan voor Horst en Telgt waarin we de waarde die wij met elkaar daar zien zoveel mogelijk hebben beschreven. Tegelijkertijd is het ook een gegeven dat er een aantal maatschappelijke opgaven liggen waar we ook proberen zoveel mogelijk rekening mee te houden. Dat is dat Ermelo ook woningnood kent en dat we ook moeten meewerken aan het klimaat om energie-neutraliteit te worden. We blijven zoeken naar het optimum tussen aan de ene kant rechtdoen aan de natuur, het landschap behouden, etc. en ook wensen van zoveel mensen tegemoet te komen. Er zijn wat partijen die meer nadruk leggen op de woningbouw, de ander op de mogelijkheid tot recreatie inclusief het groene en de andere partij hecht wat meer aan werkgelegenheid. Alles met elkaar concentreert zich dat wel op Horst en Telgt. Daar ben ik het mee eens.

Huishouden:

Wij en ook andere bewoners zijn het er zeker mee eens dat het een afvoerput wordt. Wij kiezen ervoor om landelijk te wonen, met een mooi uitzicht. Als er dan één of twee dingen zijn, is dat nog oké, maar als het van alle kanten wordt volgepropt dan zijn wij niet vrolijk.

Laurens Klappe: Dat kan ik me voorstellen. Tegelijkertijd zoeken we daar met elkaar de oplossingen voor. Op alle verschillende ontwikkelingen volgt een eigen procedure. Ik kan alleen aangeven dat u zich kunt laten horen bij dit soort bijeenkomsten en de gemeenteraad hoe u er tegenover staat, zodat de gemeenteraad een zo integraal mogelijke afweging kan maken. Of dat in uw voordeel uitvalt kan ik niet direct beantwoorden.

Huishouden:

Wij geven het elke vergadering aan en elke keer horen we dat jullie het begrijpen, maar daar blijft het ook bij. Het begrijpen en het luisteren zijn nog twee verschillende dingen.

Laurens Klappe: Het begrijpen en luisteren doen wij. Ikzelf ben ook verantwoordelijk voor huisvesting. Als u op dit moment op Funda kijkt dan zul je hooguit 1 á 2 woningen onder de € 300.000 vinden. Dat is ook de realiteit. Iemand die een huurwoning (in de sociale sector) zoekt in Ermelo moet ook 8 jaar wachten. Dat is ook een verantwoordelijkheid die wij met elkaar voelen. Wil je dan woningen bouwen, dan zal dat toch ergens moeten. Tegelijkertijd wil je ook de kern van het dorp niet helemaal vol bouwen. Zo blijft het wel puzzelen met elkaar. Hoe meer inwoners er komen in Ermelo, hoe meer bedrijvigheid er is en die zullen ook allemaal een plek moeten vinden. In die zin proberen wij wel zo veel mogelijk recht te doen aan wat iedereen belangrijk vindt, maar soms worden er wel vervelende keuzes gemaakt.

Journalist:

Het is uiteindelijk ook een financiële kwestie. Wat gaat er terugvloeien naar de gemeenschap?

Frédérique Wiertsema: We hopen uiteindelijk zoveel mogelijk. Er wordt in de nieuwe omgevingswet straks ook een zo goed als vereiste gesteld dat in ieder geval de helft van het park in eigendom is van de lokale omgeving. Wij streven ook minimaal naar de helft van het park in eigendom van de lokale omgeving inclusief de verdiensten daarvan. We doen al sinds ons bestaan niet anders, en ook hier zullen wij daar hard aan moeten werken. Het is ons eerder ook al gelukt om 70% lokaal eigendom te verkrijgen. De inhoudelijke punten van dat onderwerp moet nog op tafel worden gelegd met de omgeving. Daardoor kan ik helaas nog niet diepgaand antwoordt op geven.

Vertegenwoordiger bedrijvenkring:

Voor het project met 70% lokaal eigendom, hoe is dat gegaan? Is daar sprake van aandelen verkoop of...?

Frédérique Wiertsema: Ja, dat werden daar wind-delen genoemd. Dit ging overigens om windpark Koningspleij in Arnhem. Daarbij was één wind-deel 250 euro, om laagdrempelig te starten, met een maximum van 80 winddelen, zodat niet alleen mensen met een grote portemonnee instappen en ook om te voorkomen dat er weinig verspreid lokaal eigendom is. In principe kan het op veel manieren en kijken wij voornamelijk wat het beste bij de omgeving past.

Vertegenwoordiger bedrijvenkring:

Daar is hier ook een afspraak over gemaakt? Dat een groot gedeelte lokaal worden uitgespeeld.

Frédérique Wiertsema: Nog niet op papier. Dat moet allemaal nog komen. In alle stukken hebben wij dit tot op heden terug laten komen, zoals het principeverzoek. *Aanvullend antwoord: Wel hebben we met energiecoöperatie Veluwe-Energie een samenwerkingsovereenkomst waarin staat dat zij 25% van de aandelen gereserveerd hebben gekregen voor de wijde omgeving (en 2x 12,5% voor de landeigenaren en directe omgeving, dit is nog concept hier kan van worden afgeweken als dat de wens lokaal is)*

Laurens Klappe: Een aanvulling hierop, binnen de gemeenteraad is daar ook aandacht voor. Er zijn ook meerdere fracties die daarop aangedrongen hebben om daar vorm aan te geven voor de vergroting van het draagvlak.

Huishouden: (chat)

Bij de excursie naar het windmolenpark onlangs door jullie georganiseerd hebben wij gehoord dat een windmolen na circa 2 jaar al terugverdiend is.

Frédérique Wiertsema: Wij zijn langs geweest bij windpark Deil. We hebben directe huishoudens uitgenodigd om mee te gaan, om een keer te ervaren en te luisteren wat voor geluid van de turbines afkomt, in de turbines te gaan en te kijken in de omgeving. Waar daar over gesproken werd was de terugverdientijd van de CO₂ tijdens de bouw van een windturbine (die overigens steeds korter wordt, en niet langer dan ca. een half jaar is). De terugverdientijd in geld van zo'n park verschilt per park. Gemiddeld duurt het rond de 15 tot 16 jaar tot dat een bank in zijn geheel is terugbetaald.

Huishouden:

Komen er meer voordelen voor inwoners die relatief dicht bij de windmolens wonen (bijvoorbeeld 1 a 2 km afstand), of hebben mensen met veel extra geld voordeel.

Dus voor de mensen die net buiten de 1250 meter vallen, maar nog wel in het buitengebied wonen.

Frédérique Wiertsema: Wij willen juist voorkomen dat mensen met veel geld alleen kunnen instappen. Wij willen dat iedereen laagdrempelig kan instappen, zonder dat daar extreem hoge bedragen aan vast zitten of vanaf hoge bedragen. Dit moet allemaal nog met de lokale omgeving worden besproken wat wenselijk is.

Er zal ook sprake zijn van directe compensatie voor de directe huishoudens. Voor de wijdere omgeving zal een omgevingsfonds komen. Waar in ieder geval de helft van het fonds ten goede zal komen van Horst en Telgt, en de andere helft zal worden gereserveerd voor projecten uit de wijdere omgeving in gemeenten Ermelo en Putten. Prowind heeft daar verder niks mee te maken. Daar kan een jaarlijks comité voor worden opgezet worden vanuit de omgeving. Gezamenlijk met bijvoorbeeld een Klankbordgroep kan daar invulling aan gegeven worden.

Laurens Klappe: Met de buurtvereniging Horst en Telgt is daar ook overleg over.

Huishouden:

Ik hoor allemaal mooie verhalen voor bewoners, inwoners, omwonenden, etc. In de afgelopen vergaderingen is er ook naar voren gekomen dat met een instemmingsverklaring dat als je ja zegt tegen de windmolens compensatie krijgt, maar als je nee zegt tegen de windmolens als direct omwonenden, dan krijg je ook geen compensatie. Ik vind dat niet heel netjes.

Frédérique Wiertsema: Wij zijn ons ervan bewust dat dit een groot onderwerp is. Wij hebben met u en de direct omwonenden afgesproken dat wij hier verder over gaan spreken nadat de resultaten van de m.e.r. bekend zijn. Dan gaan wij deze vragen ook onder handen nemen.

Vertegenwoordiger bedrijvenkring: (chat)

Ik verwacht met de huidige zeer hoge stroomprijzen dat de terugverdiëntijd zeer veel korter zijn dan de genoemde 15 jaar. Kortom uiterst lucratief.

Frédérique Wiertsema: Dat zou mooi zijn, dat hopen wij. Op het moment dat ook de helft (of meer) van het eigendom in handen is van de lokale omgeving, dan zullen die mensen daar evenredig profijt van hebben.

Huishouden: (chat)

Vraag @ Prowind: wij wonen in Ermelo, bij de gemeentegrens met Putten, is dan de afstand bepalend voor evt. vergoedingen of de gemeentegrens?

Frédérique Wiertsema: De gemeentegrens is niet bepalend. Wij kijken absoluut naar de woningen die daar zijn, los van in welke gemeente men woont. De afstand van de turbines is wel bepalend voor vergoedingen.

Huishouden:

Zal de gemeente bij de eerstvolgende bijeenkomsten ook aanwezig zijn?

Marcella van Wagenveld: Ja wij zijn dan weer aanwezig.

Huishouden:

Vraag aan de heer Klappe. Hoe denkt hij er over als je een windmolen recht in je zicht krijgt en verder buitenspel gehouden wordt.

Laurens Klappe: Er zit een hele lading achter deze vraag. Plat gezegd is het natuurlijk zo dat ik het me voor kan stellen dat je daar niet blij van wordt. Voordat de windmolens er komen moet nog een heel traject met vergunningverlening worden doorlopen. Er worden daarvoor naar veel aspecten gekeken onder andere geluid, slagschaduw, natuur, etc. En dan nog zal er voor de één een andere situatie opleveren dan voor de ander. Ik snap dat dit zuur kan zijn, maar tegelijkertijd moeten ze wel ergens komen om aan de energiedoelstellingen te voldoen.

Huishouden:

Bij de excursie hebben wij een man gesproken die er 800 meter bij vandaan woonde en er erg veel hinder van had.

Laurens Klappe:

Hoe dichterbij en hoe meer je in de gangbare windrichting woont zou je meer hinder kunnen ervaren. Het zal vooral schelen als je meer of minder gevoelig daarvoor bent. Voordat de windturbines worden neergezet worden er berekeningen gemaakt en wordt de vergunning verleend. Als dat op een nette manier gebeurt dan is dat uiteindelijk het besluit dat genomen wordt. Wij realiseren ons dat dit voor de een minder prettig kan zijn dan de ander.

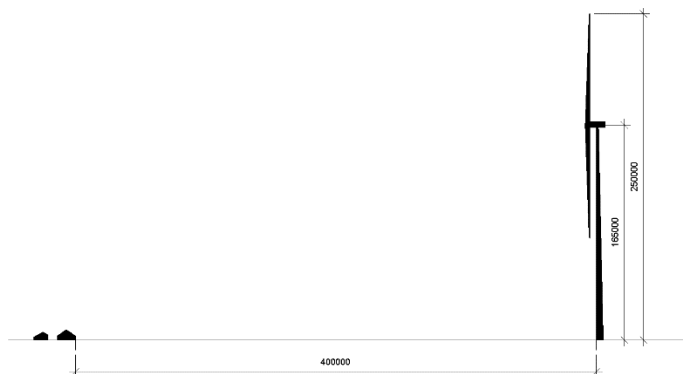
Huishouden:

Zoals de heer Klappe het nu verteld klopt het verhaal niet dat de omwonende overal bij betrokken worden. Dat is dus maar beperkt.

Laurens Klappe: Naar mijn beleving kan iedereen op allerlei plekken zijn mening geven en inspraak hebben. In essentie kan iemand zelfs tot de Raad van State overgaan met juridische procedures. In die zin zijn er allerlei mogelijkheden op erbij betrokken te zijn, maar dat houdt niet automatisch in dat mensen hun gelijk krijgen.

Huishouden:

Wordt er ook gekeken naar ruimtelijke impact? Dit is de afstand van 400m op schaal met een gemiddelde boerderij, met een windmolen van 250 meter tiphoogte. Menselijke maat is weg. De windturbines in Arnhem zijn een stuk lager, rond de 100 meter.

Dit is erg hoog qua impact. Wat is de menselijke maat nog in het buitengebied als het hoogste wat in het buitengebied voorkomt een hoogspanningsmast is?

En stel dat uit een onderzoek komt dat de norm overschreden wordt, wordt de turbine dan lager gemaakt of wordt er dan een andere opstelling gekozen? Is daar ruimte voor?

Frédérique Wiertsema: de turbines in Arnhem zijn 187 meter hoog. Inderdaad wel een stukje kleiner. We gaan de hoogte in met een reden. Nederland heeft een lange periode subsidies kunnen uitgeven aan duurzame windenergie en die hebben ze met opzet afgebouwd om de urgentie voor innovatie te verhogen. Die innovatie-slagen zijn er ook geweest in de afgelopen jaren waardoor subsidies niet meer nodig zijn. Om echter wel voldoende omzet te genereren om überhaupt een rendabel park te ontwikkelen moet je de hoogte in. Daar is simpelweg een meer continue aanvoer van wind en een hogere windsnelheid, waardoor een windpark wel rendabel kan draaien. Zoals Marcella al benoemde, moeten we rekening gaan houden met de wespendif en ook met mogelijk strengere normen. Daar wordt dus van alle kanten vrij veel van de business case afgesnoept.

Hans Kerkvliet: Afhankelijk van de norm, die nog vastgesteld moet worden, moet er worden gekeken wat haalbaar is.

Laurens Klappe: De initiatiefnemer heeft hier een belang en de gemeente heeft hier ook een belang voor onze inwoners. Dat kan goed opgaan, maar dat kan ook gaan wringen. Als normen zijn vastgesteld, waaraan voldaan moet worden, dan is het niet zo dat een initiatiefnemer daar doorheen kan gaan drukken.

Huishouden:

Wat ik nu lees is dat een kleinere tiphoogte tot wel een kwart van het rendement heeft. Als ze daarmee dichter dan 400m op een huis komen te staan, dan zou ik als ontwikkelaar de stekker eruit trekken, want dan is het niet meer rendabel.

Laurens Klappe: Er zijn dan ook nog andere opties. We moeten er eerst voor zorgen dat de procedures en onderzoeken die uitgevoerd moeten worden zorgvuldig worden doorlopen en ook kritisch blijven mee kijken. Ook vanuit de omwonenden is dit belangrijk.

Huishouden:

Voordelen? Wat heb ik er aan als er een fonds komt voor voorzieningen in de buurt. Moeten wij als omwonende die net buiten de 750 meter wonen dan voorzieningen in de buurt sponsoren. En wel een windmolen echt letterlijk recht in je zicht hebben. En een enorme gezichtsbelemmering van het mooie landschappelijke beeld.

Laurens Klappe: Er zijn mensen die er wat meer voordelen van hebben en anderen meer nadelen. We proberen hier als overheid zo zorgvuldig mogelijk in af te wegen. Iemand die eigenaar is verdient er misschien meer aan dan iemand die in de buurt woont en meer van de gemeenschappelijke voorzieningen profiteert. Daar zit een geleidende schaal in. Ook in de hoeveelheid hinder die mensen ervaren. We hebben een gemeenschappelijk belang om van het gas af te komen. Dit zijn allemaal belangen die tegen elkaar afgewogen moeten worden. Ik realiseer mij dat sommige mensen die hier genieten van het uitzicht en de rust er meer door worden getroffen dan mensen die toevallig wat verder weg wonen of de andere kant uitkijken.

Journalist:

Ik las in de chat zojuist dat iemand bij een excursie is geweest en daar met een bewoner heeft gesproken die op 800 meter woont. Als er wordt gekeken naar de windmolens die hier in Horst en Telgt neer gezet gaan worden, dan is de afstand van de meest noordelijke turbine korter dan 800 meter voor meerdere woningen. Dan weten wij toch al die mensen er enorm veel last van gaan krijgen? Dit is niet nieuw. Ook qua geluid.

Laurens Klappe: Voor iemand die daar nu woont met open uitzicht en een vrij gebied om zich heen, die zal misschien in zijn woongenot aangetast worden. Het feit dat één iemand op 800 meter woont

die er last van heeft, is niet de norm waardoor wij tot besluitvorming kunnen komen. Het is wel een belangrijk gegeven, maar juist daarom zijn de normen in de m.e.r. ook vastgesteld. In de m.e.r. moeten allerlei dingen worden onderzocht. De normen die vastgesteld zijn daar wordt aan getoetst of op deze plek het reëel is. De turbines worden ook steeds van betere kwaliteit, waardoor zij minder geluid zullen afgeven.

Journalist:

WOZ-aanpassing komt er zeker ook wel aan? De prijs van de woningen zal omlaag gaan doordat er windturbines komen te staan.

Laurens Klappe: Ja, maar ik weet niet in welke mate. Er wordt geprobeerd om de prijs van de woningen zo reëel mogelijk te taxeren. Dat wordt door een onafhankelijk bureau gedaan in opdracht van de gemeente. Mocht een inwoner het gevoel hebben dat het onjuist getaxeerd is dan is er altijd de mogelijkheid van bezwaar. Als er toe zou leiden dat de aanwezigheid van de windturbines tot waardevermindering leidt dan zal zich dat in de OZB zijn weerslag krijgen.

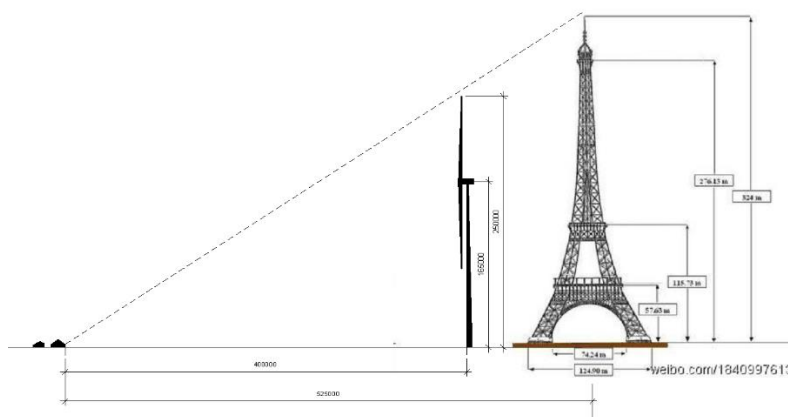
Journalist:

Wordt er dan ook nog gecompenseerd in de zin van wat nu de huidige WOZ-aanslag is ten opzichte van wat het straks is? De belastingen omlaag doen heb je geen effect van, maar als je je huis gaat verkopen dan heb je er wel enorm effect van.

Laurens Klappe: We hebben in Nederland het systeem van planschade. Als een initiatiefnemer een nieuw initiatief ontplooit en omwonenden kunnen aantonen dat ze daar schade van ondervinden, dan wordt dat aangekaart bij de gemeente. Er wordt dan een onafhankelijk bureau ingehuurd die de waardevermindering aan kan geven, waarbij er in ieder geval wordt gezegd dat je tot op zekere hoogte rekening moet houden dat er iets in je omgeving gebeurt (voor eigen risico). Heb je werkelijke schade dan wordt dat vergoed. Over het algemeen maakt de gemeente een afspraak met de indiener van een plan, waarbij als de gemeente schadevergoedingen moet uitkeren aan omwonenden het wordt verhaald op de initiatiefnemer.

Huishouden:

Nog een voorstelling van de ruimtelijke impact - op schaal

Huishouden:

Misschien wil meneer Klappe een keer komen kijken hoe hij in ons zicht komt te staan. Ben heel benieuwd naar zijn mening dan.

Laurens Klappe: Uiteraard is dit mogelijk. Via Marcella zal dit worden geregeld.

Huishouden:

Hij is bij ons ook welkom. Ik heb vernomen dat het haalbaarheidsonderzoek gedaan is op windmolens van 200 meter en niet van 250 meter. Dan klopt de uitkomst toch niet?

Marcella van Wagenveld: het gaat om een analyse die bij de principeverzoeken van RWE en Prowind is gedaan. Daar wordt gesproken om grote windmolens van 200 meter en hoger. Deze vraag is eerder deze week ook gesteld. Wij hebben ondertussen het adviesbureau gevraagd om dit te verduidelijken. Het antwoord zullen we in het verslag vermelden.

Antwoord: Het onderzoek was ter vergelijking van de twee ingediende initiatieven, en niet naar of en wat er in het gebied past. Hiervoor moet het m.e.r. proces worden doorlopen, dit gebeurt nog.

Huishouden:

Deelt u de presentatie?

Frédérique Wiertsema: Ja dat is geen probleem en wordt bij het verslag gevoegd.

Huishouden:

Ik heb veel op internet gekeken. Ik zie dat bij bijna alle projecten in wording wel initiatieven zijn van omwonenden om zich te verenigen om kennis met elkaar te delen en ook om daar gezamenlijk iets in te doen. Het is meer een vraag aan de groep: zijn er initiatieven in Horst en Telgt waar mensen zich verenigd hebben? Zo ja, waar vinden wij elkaar?

Frédérique Wiertsema: De buurtvereniging komt eens in de zoveel tijd bij elkaar. Wellicht dat dit een optie is.

Huishouden:

De buurtvereniging is betrokken bij het project, dus ik vroeg mij af of er al andere initiatieven zijn.

Laurens Klappe: Wij hebben ze nog niet gehoord als gemeente.

Marcella van Wagenveld: Ik vind het fijn dat bewoners verbinding met elkaar zoeken en ook wij als gemeente willen daar graag mee in gesprek. Vaak is privacy een belemmering hiervoor. Voor de mensen die er belangstelling voor hebben kunnen een mail sturen naar meijer@prowind.com of wiertsema@prowind.com. Hierin kunnen zij vermelden dat hun naam en email gedeeld mag worden met andere deelnemers. Dan kan er eventueel een onderling een groep worden gesteld.

Huishouden: Mijn vraag was niet zo zeer dat om een initiatief zelf op te starten. Maar meer de vraag of er al zo'n initiatief is. Het blijft stil vanuit de omwonenden, dus ik denk dat er nog geen initiatief is.

Hiervoor is nog geen initiatief.

Vertegenwoordiger bedrijvenkring:

Zijn er al zulke hoge windmolens gebouwd?

Frédérique Wiertsema: Ja, in Duitsland staan al meerdere parken van deze hoogte. Zij zijn doorgaans wat sneller in de ontwikkelfase, omdat de urgentie naar duurzame energie daar meer leeft en processen anders verlopen.

Hans Kerkvliet: In Rotterdam staat ook al een windturbine van deze hoogte (260 meter).

Journalist:

Staan in Duitsland de windmolens ook zo dicht op de woningen? Daar is natuurlijk veel meer ruimte.

Frédérique Wiertsema: Ik ben zelf niet bekend met de inhoud van die projecten, dus dat durf ik niet te zeggen.

**Vertegenwoordiger bedrijvenkring:
Dus in de Flevopolder zijn ze lager?**

Frédérique Wiertsema: Doorgaans wel

Laurens Klappe: Ja, de nieuwste langs de A27 zijn 220 meter hoog.

18 februari 2022, Onlinebijeenkomst 3

Vragenronde 1:

Huishouden:

Op welke wijze zijn de bewoners betrokken? Ik heb mij er een beetje in verdiept en kwam bijvoorbeeld een gedragscode tegen rondom wind op land. Daar zie ik 3 vormen van participatie: beleidsparticipatie, ontwikkelparticipatie en financiële participatie. Hoe is dat vormgegeven in dit traject? Ik zie dat jullie 2/3 jaar geleden hier zijn begonnen, je noemt al de buurtvereniging Horst en Telgt, hoe is dat verlopen en hoe krijgt dat verder vorm?

Frédérique Wiertsema: wat er tot nu toe is gebeurd, in het begin van de planvorming, is dat er een concept is gemaakt met de buurtvereniging en 20 landeigenaren. Twee maanden later zijn wij de buurt in gegaan. Wij zijn daar begonnen met de directe omgeving, de huishoudens die de meeste invloed kunnen gaan ervaren op het gebied van geluid en slagschaduw. In dit gebied hebben wij daarvoor 750 meter aangehouden. Het gaat hier om 39 huishoudens die we er direct in mee hebben genomen in de afgelopen 2/ 2,5 jaar. Dit is gedaan door keukentafelgesprekken, bijeenkomsten, voortuingesprekken (tijdens de lockdowns), onlinebijeenkomsten en is voornamelijk gedaan voor de procesparticipatie. Hieronder te verstaan is kennisuitwisseling, vanuit Prowind inhoudelijke kennis overdracht en vanuit de bewoners zorgen, wensen en ideeën benoemen. Daarnaast is de NRD volledig besproken en konden de omwonenden aangeven welke onderwerpen zij daarin wilde laten onderzoeken. Over de financiële participatie moet nog worden besproken en dat zal komend jaar gebeuren. Marcella van Wagensveld zal later meer ingaan op de beleidsparticipatie.

Huishouden:

Hoe hebben de bewoners geweten welke informatie zij nodig hadden om met jullie in gesprek te gaan? Hoe is ervoor gezorgd dat ze een redelijk niveau van informatie hadden waarmee ze met jullie ook een gelijk gesprek zouden kunnen voeren?

Frédérique Wiertsema: Dat valt in principe onder het stuk kennisuitwisseling door middel van de benoemde contactmomenten, maar het blijft wel een lastig punt. Het gaat namelijk ook een beetje over beleving. Het kan zijn dat we 10 keer met de omwonenden rond de tafel zitten om allerlei onderwerpen te bespreken zoals slagschaduw, wat men kan verwachten aan geluid en bij een windpark is geweest om dit te ervaren, veiligheidsafstanden, ecologie, etc, maar toch kan iemand nog het idee hebben dat men onvoldoende informatie/kennis heeft om goed mee te praten. We blijven daarom wel doorvragen en de kennispunten herhalen. Over al die onderwerpen hebben wij in het beginstadium geprobeerd de mensen mee te nemen.

Huishouden:

Is er dan ook ruggespraak georganiseerd voor de burgers? Bijvoorbeeld vanuit de NLVOW of andere partijen. Of mogen zij alles van de gemeente en Prowind aannemen?

Frédérique Wiertsema: Nee, dit is er (nog) niet geweest. Wij zijn ook nog niet zo ver dat wij alle stukken hebben ingeleverd. Dit is wel een goed idee om te opperen.

Vragenronde 2:

-

Vragenronde 3:

Huishouden:

Op het moment dat de provincie het bevoegd gezag is, dan wordt het waarschijnlijk lastig voor dit huishouden om in het comité van aanbeveling van de energie coöperatie te zitten? Dat er aandacht voor is.

Laurens Klappe: Voor een deel is dat een politieke vraag natuurlijk. Het huishouden zal in eerste instantie ook zelf erover moeten oordelen en ook met degenen waar het huishouden mee samenwerkt. Het is altijd lastig om te maken te hebben belangentegenstellingen. Wanneer dat precies het geval is zal per situatie beoordeeld moeten worden. Daar moet inderdaad aandacht voor zijn.

Huishouden:

Ik heb een vraag over de wespendif. Er hebben een aantal stukken in de krant gestaan rond juni 2021 dat er onderzoek gestart moeten worden, dat er drie jaar telling gedaan moeten worden. Hoe zit het daar mee?

Marcella van Wagenveld: Dank voor de vraag, ik neem dit onderwerp ook mee in mijn presentatie.

Vanuit de presentatie:

Stel het bevoegd gezag komt bij een van de gemeenten te liggen, dan alsnog zijn er onderzoeken die door provincie gedaan moeten worden. Eén ervan is namelijk dat naast de ruimtelijke procedure, een vergunning nodig is op grond van de wet natuurbescherming. De provincie voert de wet natuurbescherming uit en daar ligt dus ook het onderzoek ten aanzien van de wespendif. Er zijn inderdaad krantenartikelen geweest die aanhebben gegeven dat de provincie tellingen voor twee jaar zou doen in de cirkel van 8 km rondom de Veluwe. Daar is ondertussen vanaf gestapt. Dit is om twee redenen:

- Allereerst een praktisch punt, namelijk hoe wordt het vormgegeven om tellingen twee jaar te doen in een heel groot gebied, 24 uur per dag en 7 dagen in de week. Dat is een praktische uitdaging en volgens mij is daar ook geen sluitend antwoord op te krijgen. Het is praktisch gezien onmogelijk om te regelen.
- Daarnaast is het ook af te vragen wat een telling op dat moment zegt, want het kan heel goed zijn dat er twee jaar tellingen worden gedaan en er geen wespendif wordt gezien. Dan kan er geconcludeerd worden dat op die locatie prima windmolens kunnen komen te staan. In het derde jaar kan het heel goed zijn dat de wespendif alsnog over het gebied heen vliegt en dat hij vervolgens in aanvaring komt met een windmolen. Waardoor alsnog het effect kan optreden dat de wespendif tegen een molen aanvliegt. Of te wel het werkt niet. Omgekeerd kan ook het geval zijn. Er worden tellingen gedaan twee jaar lang en de wespendif wordt gezien, vervolgens komt de wespendif de jaren erna niet meer.

De provincie heeft dit in overweging genomen en heeft gezegd dat wij naar andere maatregelen moeten gaan kijken. Dat noemen ze mitigerende maatregelen. Dit houdt in dat er bijvoorbeeld wordt gekeken dat de windmolens gedurende bepaalde tijden van de dag stilgezet worden. Ik heb begrepen dat de wespendif vooral vliegt bij zonsopkomst en ondergang. Een ander voorbeeld is dat de windmolens worden stilgezet in de maanden dat de wespendif in Nederland aanwezig is. Dit is een paar maanden per jaar. Of er wordt bijvoorbeeld een bepaalde detectie aangebracht op de windmolen, dat de molen kan worden stilgezet op het moment dat een wespendif of zeearend eraan komt. Verder is er ook nog een onderzoek waar gekeken wordt naar de effecten als één wiek wordt zwart geverfd. Dit schijnt ook een goede signalering te zijn voor wespendifeven om een windmolen te ontwijken. Dit zijn allemaal dingen die door de provincie onderzocht worden, ongeacht wie het bevoegd gezag tot zich neemt.

Huishouden:

Ik had juist begrepen dat Tennet niet zo veel problemen verwacht op dit moment, omdat zij altijd nog op de hoogspanningslijnen een tweede lijn hebben zitten, maar dat de lokale leverancier (Liander) problemen verwachten. Wat heeft dit nu voor effect dat PS hier een bevoegd gezag in wordt?

Marcella van Wagenveld: Dat heeft er ook mee te maken dat er een bepaalde snelheid daarvoor nodig is. Liander en Tennet zijn twee broertjes/zusjes die erg afhankelijk zijn van elkaar. Prowind heeft al wel overleggen met Liander, omdat het ergens moet worden aangesloten. Dat is inderdaad iets wat bij Liander ligt. Daar moeten ook contracten voor worden afgesloten. Liander is ook weer afhankelijk of zij de stroom kwijt kunnen op het landelijk netwerk. Zover wij begrepen hebben is daar nog niet direct gezegd dat er overal groen licht voor is. Daar wordt nu de netcongestie op afgewacht. Tennet kijkt wel welke projecten al in ontwikkeling zijn en welke zijn opgenomen in de RES (regionale energiestrategie) en waar zijn al vergaande gesprekken mee. Dat speelt zeker mee met alle afwegingen die er moeten worden gemaakt.

Liander is een partij die aanschuift bij de werkgroep en stuurgroep voor de RES en is daar ook bij betrokken.

Als we het hebben over participatie en over duidelijkheid naar bewoners, dan is het heel fijn als er voor alles een één loket gedachte is. Dat er één loket is waar bewoners maar ook belanghebbende terecht kunnen voor hun vragen, zodat er heel duidelijk is wat er speelt en waar iemand terecht kan. De invloed van bewoners blijft ook hetzelfde als Provincie het bevoegd gezag overneemt. Bewoners kunnen nog steeds zienswijzen/bezwaren indienen op plannen die komen. Wat wel anders kan zijn is de afstand die een bewoner kan voelen ten aanzien van een provincie. Daar zijn wij ons bewust van. Daarnaast hebben wij ook te maken met een andere invloed van de gemeenteraad. De gemeenteraad zou in dit geval ook zienswijzen kunnen indienen maar ook meedenken en meewerken.

Huishouden:

Als we praten over zienswijzen dan zijn we al in het vergunningstraject. Dan is er geen sprake meer van participatie, maar van individuele invloed.

Marcella van Wagenveld: Ja, dat ben ik helemaal met u eens. Het is best een spanningsveld waar wij op aan het opereren zijn. Je ziet heel veel overwegingen die op heel veel verschillende plekken een rol spelen. Wij zijn tot de conclusie gekomen dat alleen door heel intensief met elkaar te gaan samenwerken we kunnen komen tot een goede ruimtelijke inpasbaarheid. Dat heeft ertoe geleid dat wij een voorstel hebben gedaan aan de provincie om te gaan werken met een provinciaal inpassingsplan **mét** gemeentelijke samenwerking. Dat is best wel uniek, want in provincie Gelderland wordt tot op heden vooral gewerkt met een gemeentelijke procedure of provinciale procedure **zonder** gemeentelijke samenwerking. Wat wij willen is dat alle organisaties en belanghebbenden die hierbij een rol hebben, hun krachten en kwaliteiten inzetten door samen te werken. Wij zien dit voor ons dat de provincie wel regie voert over het proces. De inhoud gaat worden van alle partijen: gemeenten, provincie, Prowind en bewoners. Wij zien ook een samenwerking voor ons ten aanzien van de projectstructuur. Daar is op dit moment nog geen concreet plan voor, maar hier wordt al wel ambtelijk over gespard, ook met provincie.

Huishouden:

Mooi, het ziet er goed uit. Ik ben hier blij mee.

Even voor mij duidelijkheid: het gaat hier nog steeds over het proces vóór vergunningsaanvraag?

Marcella van Wagenveld: Ja, dat klopt. (Zie powerpoint slide: "Hoe nu verder" voor het proces. De lokale participatie vóór vergunningsaanvraag blijft nog lopen)

Een aanvraag moet allereerst worden ingediend. Officieel heeft Prowind die nog niet ingediend bij de Provincie. Dat gaan zij wel op korte termijn doen. Zij gaan officieel bij de Provincie vragen of de Provincie dit initiatief in behandeling wil nemen. Dan moet de Provincie een besluit nemen om deze aanvraag op te pakken. Zij zullen vervolgens ook een projectstructuur op gaan zetten. We zijn over het een en ander aan het nadenken, maar er ligt dus nog geen plan en er is ook nog niet heel veel ervaring in de werkwijze die wij hier voorstaan. Het is nog zoeken en alle ideeën daarvoor zijn welkom.

De provincie moet dus een projectstructuur opzetten, een plan van aanpak maken, er moeten samenwerkingsafspraken gemaakt worden, etc. Ondertussen lopen de onderzoeken bijvoorbeeld naar de wespandief, de NRD, etc. en zijn we nu met de gemeenteraad Ermelo aan de slag gegaan met hoe de gemeenteraad erbij betrokken kan worden. Er is een themacommissie Horst en Telgt ingezet en ook daar gaan we met elkaar in gesprek over hoe we hun rol zien, hoe het verder wordt opgepakt en hoe de belangen van de bewoners en belanghouders zo goed mogelijk een plek kunnen krijgen.

Dit moet allemaal nog plaats vinden. Wij verwachten een officiële start ergens eind maart, begin april dit jaar.

Daarmee ben ik ook gekomen op het deel wat wij tot op heden hebben gedaan, hoe het in zijn werking is geweest en waarom wij op het punt staan waar wij nu staan. Wij hebben ook bij de provincie aangegeven dat op het moment dat de provincie de aanvraag in behandeling neemt, dat wij heel graag als eerste wederom een bewonersbijeenkomst willen organiseren. Tijdens deze bijeenkomst geven wij aan hoe het proces er verder uit ziet, welke stappen op de mensen afkomen en wanneer. Wij doen de oproep aan bewoners om zich aan te melden voor de Klankbordgroep als u hieraan wilt deelnemen. Ook tijdens de eerdere bijeenkomsten deze week hebben twee mensen zich ervoor aangemeld.

Mensen zich kunnen aanmelden bij wiertsema@prowind.com voor deelname aan de klankbordgroep.

Huishouden:

Over de proces participanten. Ik zie in het verhaal de energie coöperatie, maar ook horeca, milieuorganisaties, etc. niet terug komen. Is er over nagedacht waar die een plekje krijgen?

Marcella van Wagenveld: Ik weet dat Prowind al met verschillende partijen gesprekken heeft gevoerd. Ook als gemeente zijnde zullen wij met verschillende partijen gesprekken gaan voeren. Prowind moet uiteraard ook het participatieproces verder gaan voornemen.

Frédérique Wiertsema: U geeft al goede voorbeelden van waar wij tot op heden al flink mee bezig zijn geweest: wij hebben een samenwerkingsovereenkomst met de energie coöperatie Veluwe-Energie gesloten. Jan van der Vliet is daar groot onderdeel van (aanwezig bij deze bijeenkomst). Wij houden regelmatig afspraken met Veluwe-Energie. Zij kijken en denken ook mee met alles wat wij doen. Nu al, ook al is het de verspreiding van het eigendom van het windpark nog ver weg. Wij zijn ook bezig met het voeren van gesprekken met vier lokale natuurorganisaties in Ermelo en Putten en omstreken (NMP Ermelo, NMP Putten, Vlegel en de Vogelbeschermingswacht Noord Veluwe (en Valouwe Natuur)). Dit wordt gedaan om ze mee te laten kijken in de ecologiestudies die gedaan zijn en daarbij hun bevindingen mee te nemen naar de ecologiebureaus. Wij zijn er hard mee bezig om op alle onderwerpen die in de NRD en de m.e.r. voorkomen daar lokale kennis krachten voor in te zetten.

Marcella van Wagenveld: Het is daarnaast ook goed om aan te geven dat als overheden wij nadenken over professioneel stakeholdermanagement en hoe we daarover de procesparticipatie verder vormgeven.

Jan van der Vliet (Veluwe-Energie): Ik vertegenwoordig ook de coöperatie in Putten in dit verhaal. Wij hebben voor dit project ook overleg met het NRP in Ermelo. Wij proberen in deze voorronde toch ook de bevolking van Ermelo en Putten zo veel mogelijk bij dit project te betrekken. Dat geeft dat wij een keer in de drie weken met Marcella van Wagenveld een gesprek hebben en ook eens in de drie of vier weken met Prowind praten. Mochten daar ook nog wat vragen over zijn kunnen de mensen ook naar ons komen. Wij proberen de participatie zo veel mogelijk in deze voorronde veilig te stellen.

Huishouden:

In Olst-Wijhe hebben ze de omgevingsadviesraden lopen, dat zijn overleggen waarbij alle partijen/stakeholders aan tafel zitten. Ik hoor nu heel veel bilateraal overleg tussen verschillende partijen. Olst-Wijhe heeft heel specifiek gekozen voor overlegtafels waarin al die partijen met elkaar aan tafel zitten en waar dus vandaan de burgers ook continu mee geïnformeerd zijn over wat de ontwikkelingen zijn. Ik wil dit als tip meegeven.

Jan van der vliet (Veluwe Energie):

Daar ben ik ook helemaal voor. Ik verwacht van de gemeenten en Prowind daar ook insteek aan te geven hoe we dit kunnen doen. In dit project konden we ook niet anders doen dan zo opereren.

Huishouden:

Ik ben al heel blij dat er al zo veel initiatief is en dat er hard gewerkt wordt om alle stakeholders aan te sluiten. Complimenten.

Huishouden:

Net voor corona hebben we nog een avond gehad in het gemeentehuis, de Dialoog. Daar heeft Prowind het een en ander toegelicht over welke ideeën er waren. Er was daar toen best heel veel weerstand. Dat de buurtvereniging hier in stappen heeft gemaakt, wil niet zeggen dat in de hele buurt er al draagvlak voor is. Hoe wordt dat dan meegenomen? Wat mij ook opvalt is dat er veel bilateraal overleg is, terwijl je juist ook de kracht van mensen betrekken wil dat er ook eenheid is van wat er wordt gecommuniceerd en met wie en wat dat betekent voor iedereen. Daar zal een plan voor worden ontwikkeld, neem ik aan.

Marcella van Wagenveld: Ja dat klopt helemaal. We zullen bij dit plan altijd voor- en tegenstanders hebben. Het is duidelijk een oproep die wij ook eerder deze week tijdens de bijeenkomsten hebben gehad. Ook voor een Klankbordgroep. Juist als u kritisch bent meldt u graag daarvoor aan. Een Klankbordgroep hoeft niet te betekenen dat iedereen voor is. Wij hopen dat de klankbordgroep een goede afspiegeling is. Dat wil zeggen dat zij ook kritisch met ons mee denken en kijken waar er iets mist, anders kan of waar ze het niet mee eens zijn. Wij zitten nu op het punt om dat allemaal vorm te geven.

Huishouden:

Als het bevoegd gezag bij de provincie komt, kan je dan nog steeds bewaar indienen, zoals de gemeentelijk procedures of naar de Raad van State?

Marcella van Wagenveld: Ja, de rechten van bewoners zijn daar hetzelfde in.

Huishouden:

Er is gesproken over 50% lokaal eigendom, is het al bekend hoe dat vormgegeven gaat worden?

Frédérique Wiertsema: We hebben in ieder geval twee keer een directe reservering van 12,5% voor landeigenaren en 12,5% voor de direct omwonenden. Ook is er 25% voor de wijdere omgeving gereserveerd via Veluwe-Energie. Mocht de buurt meer of minder willen kan dat ook. De daadwerkelijke invulling moet nog gebeuren.

Huishouden: Dus er is ook nog niets bekend over de rendementen? Of dat wordt marktconform neem ik aan.

Frédérique Wiertsema: Dat zal in ieder geval rond marktconform worden. Op dit moment moeten alle studies nog gedaan worden en de daadwerkelijke turbines moeten nog gekozen worden. De daadwerkelijke rendementen moeten te zijner tijd dus ook nog uitgerekend gaan worden.

Jan van der Vliet: In deze fase weten wij ook nog niet wat het eindresultaat is van de businesscase of wat ervan komt. Wij willen het in ieder geval zo laag mogelijk indelen, zodat er zoveel mogelijk mensen met ons mee kunnen doen. Wij moeten het geld ook weer besteden, maar dit moet nog verder worden besproken met de gemeente hoe wij het rendement weer terug kunnen storten naar de gemeente toe. Wij zijn eigenlijk alleen een doorgeefluik. Ik verwacht ook wat studie van de Raad en wethouders om toch zoveel mogelijk naar de bevolking van Ermelo en Putten te doen.

Huishouden:

Ik denk ook dat dat de reden is voor de buurtvereniging om zich ermee te bemoeien, omdat men voor de buurtbewoners daar zo goed mogelijk oplossingen voor wil hebben. De inschatting was ontkomen doen we niet, dus laten we het zo goed mogelijk te regelen voor de mensen die in de buurt wonen en er last van hebben.

Jan van der Vliet: Ja daarvoor zitten zij erbij. In dit verhaal ook omdat wij voor zoveel mogelijk duurzame energie zijn, maar het gaat er ons ook om dat we de bevolking van Ermelo zo breed mogelijk willen laten profiteren van waar zij tegenaan moeten kijken. Hier willen wij ook met de gemeente afspraken over maken. Wij doen met dit project mee niet om de buurt Horst en Telgt dwars te zitten of iets anders, maar als ze er toch komen dan kan de bevolking er zo veel mogelijk van kan mee profiteren

Huishouden:

Er wordt net gezegd dat er wordt gekeken hoe hoog we uitkomen met de participatie. Ik zou willen voorstellen laten we kijken of naar 100% in eigendom van Ermelo. Dan kunnen we dan ook de revenuen die uit de windmolens komen gebruiken om de verduurzaming verder handen en voeten te geven. Kunnen we ook streven naar 100% eigendom voor de inwoners en buurtschappen van Ermelo? Is het ook voor mensen buiten Ermelo beschikbaar?

Frédérique Wiertsema: Het is geweldig mooi idee/streven om het park te gebruiken om nog meer duurzame initiatieven van de grond te krijgen. Hier kan het omgevingsfonds voor worden gebruikt als de omgeving dat zelf wil. Daar willen wij onze handen van afhouden. Wat betreft 100% eigendom, wij hebben als voorbeeld ook een windpark waarvan 70% in eigendom is van de lokale omgeving. Dat het meer dan 50% kan zijn is een mooi gegeven. Wij lenen toch een stukje gebied van de lokale omgeving. Maar wij kunnen natuurlijk niet afdwingen dat mensen daar hun geld in investeren. Wij proberen de juiste balans te vinden, maar het is nu nog simpel weg te vroeg om daar een sluitend antwoord op te geven.

Huishouden:

Ik ben blij met de opmerking dat jullie openstaan voor elk idee uit de regio dat past.

Ik ben nog maar net in Ermelo komen wonen, eerder heb ik in Harderwijk gewoond. Zou je bijvoorbeeld als Harderwijker of iemand uit Nijkerk mee kunnen doen met dit project?

Jan van der Vliet: Dit huishouden is een collega van mij vanuit Harderwijk (Energiecoöperatie Endura). Het probleem is niet of wij graag mee willen doen, maar als wij straks mogelijkheden zien om de rest van de Veluwe erbij te betrekken om een zo groot mogelijke participatie erbij te krijgen dan maak ik van die gelegenheid gebruik. Als eerste willen wij Ermelo en Putten de gelegenheid geven, maar ik wil kijken of we het nog breder kunnen trekken.

Huishouden:

Ik wil nog een opmerking maken: naast alle euforie rondom de windmolens moeten we de zorgen van de directe bewoners van Horst en Telgt niet uit het oog verliezen.

Frédérique Wiertsema: Dank hiervoor. Wij zijn het ons zeer bewust dat wij dit inderdaad niet moeten doen. Parallel aan de trajecten waar wij zojuist over hebben gesproken blijft daar het traject doorlopen met de lokale buurt. Ruim twee jaar geleden is dat gestart dat zal gedurende de looptijd van het park blijven bestaan.